

Alexandra Hrušková

***Las variedades del español actual: percepción y evaluación de las variedades
diatópicas por los hablantes nativos***

(posudek oponenta bakalářské práce)

Rozsáhlá práce Alexandry Hruškové se v mnoha ohledech liší od běžných bakalářských prací psaných na pražské hispanistice: je psána španělsky, je věnována sociolingvistickému tématu, které je velmi specifické a pro nerodilého mluvčího, který nežije v hispánském světě, velmi obtížné, a navíc je zpracována způsobem, který zcela zřetelně odráží silný vliv dnešní španělské sociolingvistické metodologie (vliv současné španělské lingvistiky je ostatně patrný i na struktuře práce a autorčině výkladu). Jedná se zkrátka o velmi „španělskou“ práci, což je dáno nejen působištěm a odborným zaměřením vedoucí práce, ale také tím, že autorka měla možnost pobývat ve Španělsku. Hned v úvodu mohu říci, že se Alexandře Hruškové podařilo velmi dobře proniknout do tématu i do metodologie a že předložila výbornou práci.

Jak již bylo řečeno, členění práce a výkladu odpovídá současným španělským zvyklostem: po úvodním stanovení cíle práce a hypotéz autorka text člení na dvě rozsáhlé části, Teoretický rámec a Praktický rámec. Na to, že je autorčin zájem primárně sociolingvistický, je teoretický rámec pojat široce a ke čtenáři velmi vstřícně, protože vedle sociolingvistických témat se Alexandra Hrušková částečně věnuje i popisu struktury jazyka. Předkládá totiž čtenáři panorama jazykové situace v současném Španělsku, charakterizuje tamní jazyky i varianty španělštiny, tj. to, co ji bude nejvíce zajímat, a u každé z těchto variant uvádí i některé jejich formální charakteristiky, což v sociolingvisticky laděných pracích nebývá běžné. To vše autorka zvládá velmi dobře, její výklad odpovídá modernímu stavu poznání a je věcně správný. Připomínám v této souvislosti, že zahrnutí těchto kapitol s sebou neslo nutnost prostudovat řadu zdrojů ze sekundární literatury, což je jeden z důvodů, proč je rozsah bibliografie na bakalářskou práci opravdu velmi nadstandardní. V této první části teoretického výkladu se autorka věnuje též jazykové normě a standardu, velmi složitému a zajímavému tématu, ke kterému se vrátím v další části posudku. Pro praktickou analýzu je zásadní druhá část teoretického výkladu, věnovaná moderní sociolingvistice a její metodologii. Autorka si v ní připravila půdu pro analýzu jevu, který je hlavním předmětem práce, totiž vnímání a hodnocení zmiňovaných diatopických variant španělštiny rodilými mluvčími. Na souboru dat zkoumá toto hodnocení obecně, ale zajímá ji také vliv konkrétních proměnných, jako je např. původ, pohlaví nebo vzdělání hodnotitele. V této analýze se může opírat o metodologii, která byla ve Španělsku vytvořena a propracována v souvislosti s některými projekty, zejména PRECAVES XXI. V závěrečné kapitole autorka shrnuje nejdůležitější výsledky práce.

Výše jsem již naznačil, že práci považuji za výbornou, a toto moje hodnocení se týká teoretické i praktické části. Na to, že měla autorka na představení jazykové situace v současném Španělsku, resp. hispánském světě (a to včetně jazykových variant dnešní španělštiny) jen velmi omezený prostor, je její výklad úplný, adekvátní a věcně přesný. Jak už jsem uvedl, je navíc velmi aktuální, protože vychází z nejnovějších zdrojů. Velmi aktuální je též obraz současné sociolingvistiky, zejména té, která se týká postojů uživatelů k jazyku, a i popis metodologického rámce. Výše bylo řečeno, že se jedná o

metodologii převzatou, to ale považuji za výhodu, protože množství již existujících studií ověřilo její účinnost a adekvátnost. Navíc jde o metodologii poměrně složitou, takže je hodno ocenění, jak si ji Alexandra Hrušková osvojila.

Rovněž praktická část je velmi zajímavá. Data jsou zpracována i komentována adekvátně a jako celek může být tato část považována za relevantní příspěvek k tématu.

Poznámky a náměty k obhajobě:

- Velmi zajímavý je autorčin výklad k tématu norma a standard (s. 15 a dále). Vyplynají z něj mimo jiné některé obecnější otázky. Co autorka soudí o následujících tématech: 1) do jaké míry může mít definice normy/standardu obecnějazykovou platnost a do jaké míry je vždy ovlivněna jazykem, o kterém mluvíme?; 2) je norma/standard posuzovaný z hlediska sociolingvistického totéž co norma/standard posuzovaný z hlediska strukturnělingvistického?
- Nachází autorka na základě své čerstvé zkušenosti nějaká slabá místa použité metodologie?
- Autorka je rodilou mluvčí slovenštiny, tj. jazyka s daleko menším množstvím mluvčích a se zcela jiným členěním na varianty. Do jaké míry může podle ní být analýza postojů rodilých mluvčích k variantám tématem i ve slovenštině?

Po jazykové a formální stránce je práce připravena výborně, úroveň španělštiny je na bakalářskou práci skvělá.

Celkově soudím, že jde o vynikající bakalářskou práci. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnocení *výborně*.

V Praze dne 27. 8. 2024

prof. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.